

| *Andrzej Zajda, adwokat, Kierownik Szkolenia Aplikantów
Adwokackich w Szczecińskiej Izbie Adwokackiej*

Regulamin odbywania aplikacji adwokackiej – czas na zmiany

Obecny regulamin odbywania aplikacji adwokackiej obowiązuje od dnia 19 listopada 2011 roku - zgodnie z uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej. Jego przepisy wykazały wiele wątpliwości i potrzeby zmian, co sygnalizują na bieżąco kierownicy szkolenia aplikantów poszczególnych izb w Polsce. Swoje spostrzeżenia postaram się przedstawić w oparciu o doświadczenia kierownika szkolenia aplikantów adwokackich izby szczecińskiej, a jednocześnie członka Komisji Kształcenia Aplikantów Adwokackich przy Naczelnej Radzie Adwokackiej.

Dyskusje nad zmianami pojawiły się już w październiku 2013 roku podczas konferencji w Białymstoku, a obecnie przeniosły się na forum Komisji, która na przewidzianej w maju konferencji kierowników szkolenia aplikantów w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą zamierza zamknąć projekt zmian i przedstawić go NRA do podjęcia merytorycznej uchwały. Moja publikacja zmierza do wywołania głosu patronów i aplikantów w celu zapoznania się z ich stanowiskiem i uwagami przed konferencją majową, co pozwoli ewentualnie uzupełnić katalog zmian.

Obecne zapisy regulaminu utrudniają realizację aplikacji nie tylko patronom, członkom komisji egzaminacyjnych, ale także aplikantom, przy czym wydaje mi się, że konieczne zmiany są widoczne i winny być wprowadzone w jak najkrótszym terminie. Problemem we wszystkich izbach, co sygnalizowano już na posiedzeniu Komisji w Warszawie, były kolokwia dla I i II roku, które odbywają się praktycznie równolegle. Wywołuje to konieczność doboru spośród wykładowców egzaminatorów, co wskazuje na potrzebę ich dużej dyspozycyjności w tym zakresie. Proponowane zmiany dotyczą §19 i 20 regulaminu w zakresie uniknięcia stale urzędujących komisji egzaminacyjnych z uwagi na przedkładane przez aplikantów zwolnienia lekarskie. Uważam, że zasadnym byłoby ustalenie dwóch terminów kolokwii rocznych, tj. terminu podstawowego, uwzględniającego pierwszy termin oraz poprawkę oraz terminu rezerwowego, w którym przystąpiliby do egzaminu aplikanci, którzy nie mogli się poddać sprawdzianowi wcześniej. W większości izb w Polsce ustalano kilka, a nawet kilkanaście terminów kolokwii - w izbie łódzkiej jest w ogóle szczególnie, bowiem kolokwia końcowe odbywają się jeszcze w 2014 roku. Należałoby rozważyć więc ewentualne zaświadczenie o niezdolności

uczestnictwa w kolokwium wydawane przez lekarza sądowego, przy czym winno być ono przedłożone Okręgowej Radzie Adwokackiej w terminie 7 dni od daty kolokwium, ewentualnie od ustania przyczyny niezdolności. Myślę, że taka sytuacja jest nie tylko w interesie aplikantów adwokackich, patronów czy członków komisji, ale także jest istotna z punktu widzenia finansowego, czy też organizacji czasu realizacji aplikacji.

Kolejnym problemem, który się pojawia na co dzień, jest sytuacja patronatu wobec aplikantów I roku i powstaje wątpliwość, czy winien on być realizowany po zakończeniu praktyk, czy też od wpisu aplikanta na listę. Pojawiają się głosy patronów, że aplikant pozostaje do dyspozycji sądu i prokuratury - nie istnieje zatem możliwość realnego przyuczania go do pracy w kancelarii w tym czasie. Uczestnictwo w tych praktykach jest obowiązkowe i nie ma możliwości dokonywania jakichkolwiek zmian w zakresie ustalonych terminów i osób spośród sędziów, którzy wyznaczeni zostali patronami.

Wydaje się, że zmiany wymaga uregulowanie §7 regulaminu, który w ustępie 1 odnosi się do kwestii udzielenia aplikantowi urlopu dziekańskiego. Wydaje się zasadnym, że urlop dziekański powinien być udzielany również aplikantom przyjętym na I rok naszego szkolenia, w przypadku, gdyby uzyskali jednocześnie przyjęcie na aplikację ogólną, co jest w tej chwili dosyć powszechne.

Potrzebę rozważań co do obligatoryjnego sprawdzianu z prawa o ustroju sądów i prokuratur, prawa o adwokaturze, historii samorządu adwokackiego i warunków wykonywania zawodu adwokata i etyki tego zawodu wymaga kwestia ewentualnego powtarzania I roku. Obecny zapis jest kategoryczny i nakazuje aplikantowi, który repetuje I rok szkoleniowy przystąpić do tego sprawdzianu. Część aplikantów uważa, że w przypadku, kiedy uzyskali pozytywny wynik z tego sprawdzianu, a nie zdali kolokwium końcowego z zakresu prawa karnego nie powinni powtarzać tego sprawdzianu. Są jednak głosy odmienne, że zagadnienia te, zwłaszcza związane z kwestią wykonywania zawodu, są istotne dla szkolenia. Sprawdzenie winien być zatem utrzymany. Odstąpienie od sprawdzianu generalnie wiązałoby się z nieuczestniczeniem w zajęciach, co naruszałoby prawidłowość zakresu szkoleń. Kwestie te uregulowane są w § 19 pkt 2 i § 22 pkt 4

Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej. Wydaje się, że ten blok tematyczny staje się bardzo ważny, albowiem wiedza z tego zakresu będzie obejmowała piątą część egzaminu adwokackiego, polegającą na rozwiązaniu zadania z zakresu zasad wykonywania zawodu lub zasad etyki, polegającego na przygotowaniu opinii prawnej w oparciu o akta lub przedstawiony stan faktyczny, które będą opracowane na potrzeby egzaminu (art. 78 d ust. 8a ustawy Prawo o adwokaturze dodany przez art. 2 pkt 14 lit. d ustawy z dnia 13 czerwca 2013 roku zmieniającej ustawę Prawo o adwokaturze z dniem 23 sierpnia 2013 roku), a który to obowiązek będzie obowiązywał podczas egzaminu w 2016 roku. Oczywiście szczegóły wymagają dopracowania, ale ważne jest, aby dyskusja nad tymi zmianami uwzględniała różne propozycje i prowadziła do wypracowania optymalnych rozwiązań przy pozostawieniu tych, które sprawdziły się w dotychczasowej praktyce.

Kolejne głosy w dyskusji wywołuje przepis § 10 regulaminu traktującego o odbywaniu aplikacji pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez dziekana okręgowej rady adwokackiej spośród adwokatów spełniających kryteria dla takiego patronatu. Pojawiają się głosy, że aplikant powinien rozpocząć poszukiwanie patrona sam już wcześniej w trakcie studiów, a także poprzez praktyki w kancelariach adwokackich. Obligowałoby to studenta wydziału prawa - przyszłego aplikanta do podjęcia działań zmierzających do przygotowania się do realizacji zawodu adwokata. Problem ten jest dosyć istotny z uwagi na obowiązujące przepisy ustawy Prawo o Adwokaturze.

Dyskusję wywołuje również potrzeba doboru wykładowców, bowiem zgodnie z § 16 regulaminu osobami przekazującymi zarówno umiejętności praktyczne, teoretyczne jak i dokonania zawodowe powinni być doświadczeni adwokaci, sędziowie czy też radcowie prawni. Komisja Kształcenia Aplikantów Adwokackich przy Naczelnej Radzie Adwokackiej postuluje stworzenie listy wykładowców, którzy byłiby wyselekcjonowani i uzyskaliby rekomendację swojej izby do tych zajęć. Uważam, że rada adwokacka, aprobując plany szkoleniowe na przyszłe lata, zatwierdza również listy wykładowców. Nie widzę zatem problemu, który pojawia się w innych izbach, co do ewentualnego skreślenia adwokatów z tej listy. Skoro w trakcie realizacji szkolenia ujawnią się man-

kamenty w zakresie wiedzy praktycznej i teoretycznej wykładowcy, to nie będzie on powołany w latach następnych do realizacji szkolenia. Pozwalałoby to na ewentualne wykorzystanie takich osób w trakcie szkoleń w innych izbach na terenie kraju.

Kolejny problem to rozważenie przeprowadzania kolokwium czy sprawdzianów w oparciu o kazusy, przy czym kolokwia miałyby charakter pisemny lub ustny. Możliwe byłoby stworzenie wspólnej listy kazusów przez poszczególne izby adwokackie, podobnie zresztą jak utworzenie czegoś podobnego na potrzeby izbowych czy też środowiskowych konkursów krasomówczych. Można by je wykorzystywać na bieżąco, przy czym liczba kazusów byłaby przemnożona przez ilość izb, co pozwoliłoby stworzyć dość szerokie możliwości egzaminacyjne.

Kolejne wątpliwości moim zdaniem wywołuje §22 ust. 2 regulaminu dotyczącego niezaliczenia roku szkoleniowego. Pozwolę sobie tutaj przytoczyć stanowisko Komisji Kształcenia Aplikantów przedstawione w Warszawie w styczniu bieżącego roku, która rekomenduje przyjęcie następującego stanowiska:

1. Osoby, co do których uchwała okręgowej rady adwokackiej o skreśleniu z listy aplikantów została podjęta lecz nie jest ostateczna, zachowują do dnia, w którym uchwała ta stanie się ostateczna, status aplikanta adwokackiego, wraz z wszelkimi prawami i obowiązkami, zarówno co do udziału w rozprawach i szkoleniach jak i obowiązkiem ponoszenia kosztów związanych z opłatą szkoleniową i składką korporacyjną.
2. Osoby, o których mowa w pkt. 1, mają prawo i obowiązek odbywania szkoleń wraz z rokiem szkoleniowym, na którym odbywałyby szkolenie, gdyby uchwała okręgowej rady adwokackiej o skreśleniu z listy nie została podjęta. Zatem w szczególności, gdy aplikant adwokacki został skreślony z listy aplikantów mimo, iż zaliczył dany rok szkoleniowy, jest uprawniony i zobowiązany do brania udziału w szkoleniach z kolejnym rokiem szkoleniowym, a w sytuacji, gdy przed skreśleniem z listy tego roku nie zaliczył, jest uprawniony i zobowiązany uczestniczyć w szkoleniach z rokiem, którego nie zaliczył.

Ostateczną decyzję w tym zakresie podejmuje kierownik szkolenia aplikantów danej izby adwokackiej lub inny uprawniony organ.

Wątpliwości wywołuje także §24 regulaminu dotyczący przenosin aplikanta do innej izby w trakcie

trwania aplikacji. Wiąże się to z problemem składki wnoszonej przez aplikanta i ustaleniem, w której izbie środki te mają pozostać. Zezwolenie rady adwokackiej na powtarzanie roku przez aplikanta po niezaliczeniu przez niego kolokwium rocznego powoduje niejednokrotnie wydanie zezwolenia przez tę samą radę na przeniesienie aplikanta do innej Izby. Motywy tutaj mogą być różne. Pojawiają się zdania wśród kierowników szkolenia zajmujących stanowisko odmienne o braku zgody na przeniesienie w trakcie powtarzania roku. Nie widzę tutaj potrzeby ujednoczenia praktyki i uważam, że każda rada powinna decydować w każdej sprawie indywidualnie.

Skoro mowa również o składce, to nie widzę powodu zgodnie ze zgłaszanymi postulatami uregulowania rozkładania opłat za aplikację na raty. Mam świadomość, że stosowanie różnych zasad w tej kwestii w poszczególnych izbach powoduje liczne zapytania aplikantów o przyczyny takiej rozbieżności. Stoję jednak na stanowisku, że decyzję w tym zakresie należy pozostawić poszczególnym izbom. Budżety w poszczególnych izbach przeznaczone na szkolenie aplikantów są bowiem zależne od ilości szkolonych.

Wydaje się na koniec rozważań, że zasadnym byłoby przeprowadzenie na ostatnim roku formy kolokwium, która nawiązywałaby do formuły „egzaminu próbnego” z przedmiotów objętych egzaminem końcowym. Przygotowanie takich opracowań przypominających materiał egzaminacyjny przygotowywany przez Ministerstwo Sprawiedliwości mogłoby nastąpić w sposób centralny poprzez poszczególne izby. Kierowałyby one swoje projekty do „banku informacji”, z którego mogliby korzystać wykładowcy w zakresie takiego egzaminu. Wyniki byłyby analizowane nie tylko w poszczególnych izbach, ale także na szczeblu komisji działającej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej, co pozwalałoby na ulepszenie lub modyfikowanie programu szkolenia. Pamiętajmy, że zakres tematyczny wykładów i zajęć dodatkowych jest tożsamy we wszystkich izbach adwokackich.

Przedstawiłem tutaj jedynie swoje stanowisko w zakresie potrzeby zmiany regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej, ale oczekuję na głosy dotyczące ewentualnych zmian w celu przedstawienia ich na konferencji kierowników szkolenia w miesiącu maju bieżącego roku. Myślę, że wszystkie uwagi będą cenną wskazówką w zakresie pozwalającym na ulepszenie modelu aplikacji, opierającym się na umowie patronackiej między aplikantem a wprowadzającym go do zawodu adwokatem. []

Z REPERTORIUM RZECZNIKA

W cyklu „Z Repertorium Rzecznika” rzecznik dyscyplinarny OIRP w Szczecinie - pan Błażej Baumgart - prezentuje sprawy, które były przedmiotem postępowań dyscyplinarnych w samorządzie radcowskim.

Sprawozdania z działalności organów dyscyplinarnych, przedstawiane na corocznych zgromadzeniach samorządów prawniczych, zawierają zwykle suche liczby i fakty. Autor rubryki postanowił przedstawiać czytelnikom In Gremio problematykę postępowań dyscyplinarnych od kuchni, zamieszczając w swoich tekstach opisy spraw najbardziej kontrowersyjnych, wywołujących gorące dyskusje, pobudzających do refleksji. Dzisiaj zamieszczamy kolejny jego tekst.

/Redakcja In Gremio/

Odpis orzeczenia

Skarżący zarzucił radcy prawnemu dopuszczenie się zaniedbań w toku procesu, poprzez niezłożenie do sądu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem, wskutek czego skarżący nie mógł wnieść apelacji. Ponadto skarżący zarzucił radcy prawnemu, że nie dotrzymał terminu zwrotu pobranego wynagrodzenia.

W trakcie dochodzenia dyscyplinarnego ustalono następujący stan faktyczny.

W sprawie z powództwa skarżącego, reprezentowanego przez radcę prawnego, zapadł wyrok oddalający powództwo i zasądający od skarżącego na rzecz pozwanego koszty procesu. Po ogłoszeniu wyroku skarżący spotkał się z radcą prawnym w kancelarii i poinformował, że jego życzeniem jest wywiedzenie apelacji od wyroku, w związku z czym radca prawny miał sporządzić wniosek o jego uzasadnienie. Wniosek został od razu napisany i włożony do koperty przez radcę prawnego, a skarżący nadał przesyłkę na pocztę. Pismo wpłynęło do sądu i zawierało w swej treści wniosek o „sporządzenie i doręczenie odpisu orzeczenia”. W tej sytuacji sąd wezwał radcę prawnego do uiszczenia opłaty sądowej należnej od wnioskodawcy o wydanie odpisu orzeczenia. Radca prawny w